

4de vergadering

Dinsdag 24 september 1996

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Deetman

Tegenwoordig zijn 136 leden, te weten:

Adelmund, Aiking-van Wageningen, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Assen, Augusteijn-Esser, Bakker, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blauw, Van Blerck-Woerdman, Van den Bos, Van Boxtel, Bremmer, Bukman, M.M. van der Burg, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Deetman, Van Dijke, Dijkma, Dittrich, Van den Doel, Doelman-Pel, Duivesteijn, Van Erp, Essers, Fermina, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, De Graaf, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Heerma, Hendriks, Hessing, Hillen, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, De Hoop Scheffer, Ten Hoopen, Houda, Huys, Janmaat, Jeekel, De Jong, Jorritsma-van Oosten, Kalsbeek-Jasperse, H.G.J. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koekkoek, De Koning, Korthals, Lambrechts, Lansink, Leerkes, Liemburg, Lilipaly, Marijnissen, Mateman, Meijer, Middel, Van Middelkoop, Mulder-van Dam, Van Nieuwenhoven, Nijpels-Hezemans, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Van der Ploeg, Poppe, Rabbae, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van 't Riet, Rijpstra, Roethof, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schutte, Schuurman, Sipkes, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Stellingwerf, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Van Traa, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Verbugt, Verhagen, Verkerk, Versnel-Schmitz, Vliegenthart, Van der Vlies, Van Vliet, H. Vos, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, Vreeman,

B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wallage, Van Walsem, Van Waning, Weisglas, Van Wingerden, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Zonneveld en Van Zuijlen,

en de heren Kok, minister-president, minister van Algemene Zaken, Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Sorgdrager, minister van Justitie, mevrouw De Boer, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mevrouw Netelenbos, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, en de heer De Grave, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Dijksman, Gabor, Van der Heijden en Van Rey, wegens bezigheden elders;

Van Rooy, wegens bezigheden elders, tot en met donderdagochtend;

Verspaget, Woltjer, Van der Linden, Leers, Rosenmöller en Bolkestein, wegens verblijf buitenslands, de gehele week.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Waarde collega's! Afgelopen donderdag hoorden wij dat de gezondheid van onze collega Berry Esselink zich snel had verslechterd en er geen hoop op beterschap meer was. Toch kwam het bericht dat hij vrijdagavond op

52-jarige leeftijd was overleden, voor ons als een schok. Dat wat we niet konden geloven of wilden aanvaarden, werd werkelijkheid. Nog zo'n drie weken daarvoor was hij in ons midden en deed hij met grote inzet en enthousiasme zijn werk. Ons medeleven gaat uit naar mevrouw Esselink en de kinderen, en wij delen met hen hun verdriet.

Toen collega Esselink in 1986 lid werd van de Kamer, had hij al de nodige politieke ervaring opgedaan als lid van provinciale staten van de provincie Overijssel. Daarvoor bekleedde hij verschillende functies binnen het CDA en de toenmalige Antirevolutionaire Partij. Hij begon zijn politieke loopbaan als lid van het dagelijks bestuur van de jongerenorganisatie van de ARP, de Arjos. In deze politieke jongerenorganisatie kreeg hij zijn eerste politieke oefening, die mede een stempel heeft gedrukt op zijn latere politieke optreden, zoals bij velen van de generatie Arjosjongeren uit die tijd het geval is geweest. Berry Esselink was herkenbaar en recht door zee in de manier waarop hij politieke problemen benaderde, bereid daarover met anderen op basis van argumenten, soms met emotie of liever een zekere hartstocht, het debat tot op de bodem te voeren om hen te overtuigen of, zo nodig, zichzelf te laten overtuigen. Zo kon hij tussen de verschillende opvattingen bruggen slaan, hetgeen hem werd vergemakkelijkt door zijn kennis van zaken. Dat was het geval binnen de fractie, maar ook in de plenaire vergadering van de Kamer. Een voorbeeld van dit laatste was de wijze waarop hij bij de behandeling van het voorkeursrecht gemeenten de woordvoerders van andere partijen overtuigde van de noodzaak van een bepaald, door hem

Voorzitter

ingediend en misschien ook niet voluit gewenst, in ieder geval niet door iedereen gewenst amendement, mede teneinde het desbetreffende wetsvoorstel zo de eindstreep te laten halen in de Eerste Kamer.

Collega Esselink is lid geweest van een groot aantal commissies van de Kamer. Hij heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en droeg zo bij aan de continuïteit in het beleid van deze commissie. Daarbij trok hij de lijnen vanuit het verleden door naar de toekomst. In zijn opstelling in de commissie was hij in zekere zin een strateeg, integer en los van eigen of partijbelangen, en was hij consequent in zijn eigen standpuntbepaling. Hij stimuleerde medewerkers van de Kamer en van de CDA-fractie in hun werk. Voor collega's in die vaste commissie, vooral de jongere, was hij altijd beschikbaar voor advies.

Collega Esselink was van meet af aan voorstander van integratie tussen de drie terreinen van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer. Zo was hij na de samenvoeging van enkele Kamercommissies in 1994 een voorstander van een integrale behandeling van de begroting van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Hij behoorde tot de weinigen in de Kamer die regelmatig plenair het woord voerden over onderwerpen op elk van die drie terreinen. Daarbij gaf hij blijk van zijn deskundigheid, maar klonk ook telkens door dat er een evenwicht diende te zijn tussen het belang en de verantwoordelijkheid van de overheid en dat van de individuele burger of het individuele bedrijf. Zo bezien was hij een voluit en herkenbaar volksvertegenwoordiger. En dat wilde hij ook zijn.

Berry Esselink deed het dagelijks politiek handwerk vooral uit idealisme en oprechte belangstelling voor mensen. Hij hield zich bij voorkeur bezig met onderwerpen dicht bij mensen. Verwezen zij naar zijn inzet voor minderheden, oorlogsslachtoffers en instellingen op het welzijnsterrein. Maar natuur en milieu waren zijn lievelingsonderwerpen. Daarnaar ging zijn hart ook uit buiten de politiek, gezien bijvoorbeeld zijn vele en soms lange wandelingen, deze zomer nog. Daarvan kunnen ook diegenen vertellen die met hem wel eens door

het Overijsselse landschap zijn getrokken.

Wij zullen ons onze collega Esselink blijven herinneren als een deskundig, beminnelijk en bovenal betrouwbaar collega, wars van politieke spelletjes. Zijn vrouw en kinderen moeten een onherstelbaar en groot verlies dragen. Mogen zij hierbij Gods nabijheid en kracht ervaren.

Ik geef het woord aan de minister-president.

Minister Kok: Ik hecht eraan om namens de regering enkele woorden te spreken nu de Kamer stilstaat bij het overlijden, vlak voor het weekeinde, van de heer Esselink. Voor het parlement is zijn heengaan een gevoelig verlies. Denkend aan het Kamerlid Esselink komen meerdere karaktereigenschappen bij ons op. Ik noem er enkele: betrokkenheid, nauwgezetheid, bindend vermogen, vastberadenheid en, vooral ook, altijd bezig.

Opvallend was zijn enorme dossierkennis. Die kennis had hij nodig om optimaal te functioneren. Vanuit die dossierkennis kon hij creatieve voorstellen doen om het doel dat hem voor ogen stond dichterbij te brengen. Hij was een geduchte gesprekspartner. "Vastberaden" noemde ik dat. Maar in enkele gevallen zou ik net zo goed "vasthoudend" mogen zeggen. Hij had wel eens een afwijkend standpunt en het was dan niet eenvoudig om hem van het tegendeel te overtuigen. Als hij eenmaal besloten had om water bij de wijn te doen dan was en bleef hij ook loyaal aan de dan gekozen lijn.

Zelf afkomstig uit de ARP was de heer Esselink in zekere zin te beschouwen als een verpersoonlijking van belangrijke normen en waarden die ons van die ARP zo bekend zijn: rechtlijnig, principieel en loyaal. De Nederlandse wetgeving draagt mede zijn sporen. Hij volstond niet met het geven van de mening dat iets op een bepaalde manier moest worden geregeld. Het was bewonderenswaardig te zien hoe hij er ook in slaagde om ervoor te zorgen dat het ook anders geregeld werd.

Altijd bezig ook, een eigenschap die hem wellicht té duur te staan is gekomen. Maar hij kon niet anders, veronderstel ik. Hij vond dat nodig om als volksvertegenwoordiger aan zijn taak naar beste kunnen inhoud te

geven. Vaak was hij te zien in zijn provincie bij de kiezer, de burger, de belangenorganisatie en niet te vergeten hier in dit huis bij diverse vormen van parlementaire arbeid.

Hij deed dat niet zozeer om in het nieuws te komen, om de schijnwerper op zichzelf te richten. Nee, hij deed dat vooral omdat hij ervan overtuigd was dat de taak van volksvertegenwoordiger op die manier en zo veelomvattend moest worden uitgevoerd. De heer Esselink was een parlementariër die de titel "geachte afgevaardigde" ten volle verdiende; een volksvertegenwoordiger in de ware zin van het woord.

Mogen zijn vrouw, kinderen en overige familieleden en vrienden de kracht vinden dit grote verlies te dragen. De grote waardering van zovelen binnen en buiten dit huis voor Berry Esselink als persoon en in zijn werk mogen daarbij tot steun zijn.

De **voorzitter:** Ik verzoek u om enige ogenblikken stilte.

(De aanwezigen nemen staande enige ogenblikken van stilte in acht.)

De vergadering wordt van 14.10 uur tot 14.20 uur geschorst.

De **voorzitter:** De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter:** Op verzoek van de commissie stel ik voor, wetsvoorstel 24696 (Vennootschapsbelasting) van de agenda af te voeren.

Op verzoek van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stel ik voor, de stemmingen over de moties tandzorg van de agenda af te voeren. Dit betreft agendapunt 5.

Ik stel voor, morgen de vergadering om 19.00 uur te laten aanvangen in plaats van 13.00 uur. Ik heb in verband hiermee een gewijzigd weekschema laten rondgaan.